

Elinvoimalautakunnan vastaus Tarkastuslautakunnan vuoden 2025 arviointikertomukseen

4.3. Kaupungin talouden tasapainotukseen liittyvät havainnot

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Elinvoiman osalta konkreettiset toimet ovat olleet riittämättömiä ja myös tehottomia ja tässäkin pitäisi tarkastella organisaatiota ja toimenkuvia erittäin kriittisesti.

Elinvoimalautakunnan vastaus:

Elinvoimalautakunta toteaa, että toimintavuosi 2025 oli poikkeuksellinen. Elinvoiman toimialaan kohdistui samanaikaisesti merkittäviä organisatorisia ja lainsäädännöllisiä muutoksia, kuten elinvoimapalveluiden siirtyminen uuden lautakunnan alaisuuteen, kulttuuri- ja museopalveluiden siirtyminen osaksi toimialaa sekä TE-palvelu-uudistuksen ja kotoutumislainsäädännön muutosten toimeenpano. Nämä muutokset sitoivat merkittävästi henkilöstöresursseja ja vaikuttivat osaltaan toiminnan kehittämismahdollisuuksiin.

Elinvoimalautakunta pitää kuitenkin perusteltuna tarkastuslautakunnan näkemystä siitä, että toiminnan vaikuttavuutta ja resurssien kohdentumista tulee arvioida kriittisesti. Vuoden 2025 aikana toteutettiin useita elinvoimaa vahvistavia toimenpiteitä, kuten yritysysteistyön lisääminen, yrityskäynnit, yritysfoorumit, matkailu- ja tapahtumatoiminnan kehittäminen, lähivirkistysaluehankkeen toteuttaminen, kaupunkireitin valmistuminen, joukkoliikenteen palveluiden kehittäminen sekä työllisyyttä tukevien uusien toimintamallien pilotointi. Yritysten nettomäärä kasvoi vuoden aikana 25 yrityksellä ja työttömyysaste oli vuoden lopussa edellisvuotta matalampi.

Samalla on tunnistettava, että kaikkia asetettuja tavoitteita ei saavutettu. Esimerkiksi investointien houkuttelussa, yritysalueiden markkinoinnissa, keskustan kehittämisessä ja väestökehityksen kääntämisessä tulokset eivät ole vastanneet kaupungin pitkän aikavälin tavoitteita. Myös toimialan pieni organisaatio sekä useiden tehtäväkokonaisuuksien keskittyminen harvoille henkilöille asettavat haasteita vaikuttavuuden ja kehittämistyön laajuudelle.

Elinvoimalautakunta katsoo, että toimintaympäristön muutokset, kaupungin vaikea taloudellinen tilanne sekä organisaation resurssit huomioon ottaen on perusteltua tarkastella jatkossa kriittisesti sekä tehtäväkokonaisuuksia että organisatorisia rakenteita osana kaupungin laajempaa talouden tasapainottamis- ja organisaation kehittämistyötä. Tavoitteena tulee olla käytettävissä olevien resurssien nykyistä vaikuttavampi kohdentaminen kaupungin elinvoiman, työllisyyden ja vetovoiman vahvistamiseen.

5. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Karkkilan kaupungissa

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

KEHITTÄMISEHDOTUKSET:

Talouden tasapainottaminen: Kaupungin on kehitettävä strategioita talouden kestävyydelle ilman, että peruspalvelut heikkenevät.

Osallisuuden lisääminen: Aukkaiden kuuleminen ja osallistaminen päätöksentekoon on edelleen keskeistä luottamuksen lisäämiseksi.

Infrastruktuurin parantaminen: Teiden, valaistuksen ja yleisten tilojen kunnan parantaminen on tärkeää turvallisuuden ja viihtyisyyden kannalta.

Uuden kaupunkistrategian huomioiminen: Tilinpäätöshetkellä hyvinvointisuunnitelma kytkeytyi voimassa olevaan kaupunkistrategiaan, kuten kuuluukin. Uuden strategian osalta voisi suunnitelmassa vielä selkiyttää HYTE- ja osallisuustietojen raportointia.

Elinvoimalautakunnan vastaus:

Elinvoimalautakunta toteaa, että tarkastuslautakunnan esiin nostamat havainnot vastaavat pääosin hyvinvointiraportissa tunnistettuja vahvuuksia ja kehittämistarpeita. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on koko kaupunkiorganisaation yhteinen tehtävä, jota kehitetään osana kaupungin strategista johtamista, toiminnan ja talouden suunnittelua sekä eri toimialojen ja yhteistyökumppaneiden välistä yhteistyötä.

Talouden tasapainottaminen

Kaupungin talouden tasapainottamisessa on tärkeää huomioida päätösten vaikutukset kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen. Talouden sopeuttamistoimenpiteiden valmistelussa tulee arvioida niiden hyvinvointivaikutuksia ja pyrkiä ehkäisemään hyvinvointi- ja terveyserojen kasvua. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä painotetaan ennaltaehkäisevää toimintaa sekä kaupungin toimialojen, hyvinvointialueen, yhdistysten, seurakuntien ja muiden toimijoiden välistä yhteistyötä.

Osallisuuden lisääminen

Aukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia kehitetään edelleen. Osallisuus on nostettu yhdeksi läpileikkaavaksi teemaksi Karkkilan kaupungin lausuntokierroksella olevassa hyvinvointisuunnitelmassa 2026–2029. Osallisuustyössä kehitetään sekä erilaisia osallistumisen ja kuulemisen tapoja että osallistumisesta saadun tiedon hyödyntämistä valmistelussa ja päätöksenteossa. Osallisuuden vuosikellon valmistelu on käynnistetty, ja lisäksi muun muassa vaikuttamistoimielinten ja koulujen oppilaskuntien vaikutusmahdollisuuksia on vahvistettu.

Infrastruktuurin parantaminen

Turvallinen, esteetön ja viihtyisä elinympäristö on osa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Teiden, valaistuksen, yleisten alueiden ja esteettömyyden kehittäminen edellyttää kaupungin toimialojen välistä yhteistyötä.

Esteettömyyteen liittyviä tarpeita ja asukkaiden kokemuksia kartoitetaan muun muassa vammaisneuvoston järjestämällä esteettömyyskävelyillä sekä jatkuvasti avoinna olevalla esteettömyyskyselyllä. Vammaisneuvosto käsittelee kyselyssä esiin nousseita havaintoja ja välittää niitä edelleen kaupunkikehitystoimialalle ja muille vastuullisille tahoille huomioitavaksi. Näin kerättyä tietoa voidaan hyödyntää kaupungin toimialoilla arkiympäristön kehittämiseksi.

Uuden kaupunkistrategian huomioiminen sekä HYTE- ja osallisuustietojen raportointi

Vuoden 2025 tilinpäätöshetkellä uuden valtuustokauden hyvinvointisuunnitelman ja kaupunkistrategian valmistelu oli vielä kesken. Hyvinvointisuunnitelmaluonnos 2026–2029 on valmisteltu kaupunkistrategialuonnos huomioiden, mutta lopullinen kytkentä kaupunkistrategiaan voidaan tehdä vasta sen jälkeen, kun strategialuonnos etenee päätöksentekoon.

HYTE- ja osallisuustiedon raportointia sekä tiedolla johtamista kehitetään edelleen. Karkkila on mukana Länsi-Uudenmaan alueen HyteData 2.0 -hankkeessa, jossa kehitetään kuntien, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ja muiden yhteistyökumppaneiden kesken HYTE-tietopohjaa, raportointia ja tiedolla johtamista. Hankkeessa kehitetään muun muassa HYTE-johtamisessa tarvittavia raportteja ja niiden tietosisältöjä sekä vahvistetaan tiedon hyödyntämistä ja toimijoiden välistä yhteistyötä. Hankkeessa tehtävää kehittämistyötä voidaan hyödyntää myös Karkkilan HYTE-raportoinnin ja tiedolla johtamisen kehittämisessä.

6.1. Kaupunkistrategia ja sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen kaikilla toimialoilla

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Karkkilan vetovoimaa on kehitetty vuonna 2025 määrätietoisesti muun muassa kaupunkimarkkinoinnin, tapahtumien ja retkeilyreitistöjen kehittämisen kautta. Tästä huolimatta kaupungin pitovoimassa on edelleen merkittäviä haasteita, sillä asukasmäärä laski vuoden aikana 156 henkilöllä.

Museo on kyennyt muuttamaan rooliaan säilyttävästä toimijasta aktiiviseksi matkailun tukijaksi ja tuonut tarinallisuuden kautta uutta vetovoimaa Karkkilalle.

Investointien houkuttelu Karkkilaan ei ole onnistunut merkittävässä määrin. Kaupungin sisäisten prosessien parantaminen ja maapoliittisen ohjelman kehittäminen vaativat suurempaa huomiota tavoitteiden saavuttamiseksi.

Omakotitonttien myynti ei edennyt vuoden 2025 aikana, eikä uusia omakotitontteja myyty. Lautakunta on edelleen huolissaan tonttimyynnin pysähtymisestä ja katsoo, että tonttimarkkinoinnin sisältöä, kohdentumista ja toteutustapaa on arvioitava kriittisesti.

Yritysten nettomäärän kasvu ja matkailun kehittämiseen liittyvät toimet ovat myönteisiä signaaleja. Tarkastuslautakunta kannustaa kaupunkia jatkamaan matkailun aktiivista kehittämistä, yritysalueiden houkuttelevuuden parantamista ja kaupunkimarkkinoinnin tehostamista.

Elinvoimalautakunnan vastaus:

Elinvoimalautakunta toteaa, että tarkastuslautakunnan arvio vastaa pääosin toimintavuoden 2025 toteutunutta tilannetta. Vuoden aikana kaupungin vetovoimaa vahvistettiin kaupunkimarkkinoinnin, matkailun, tapahtumien, kulttuuripalveluiden sekä lähivirkistysalueiden kehittämisen avulla. Kaupungissa järjestettiin useita tapahtumia, matkailupalveluja kehitettiin suunnitelmallisesti, uusi opastettu kaupunkireitti valmistui, lähivirkistysaluehanke toteutettiin sekä museotoiminta osallistui aktiivisesti matkailun ja kaupungin tunnettuuden edistämiseen. Yritysten määrä kasvoi nettomääräisesti 25 yrityksellä, mikä on myönteinen kehityssuunta.

Elinvoimalautakunta yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen siitä, että väestökehitys ja kaupungin pitovoima ovat edelleen merkittäviä haasteita. Asukasmäärän väheneminen osoittaa, että kaupungin vetovoimaa lisäävien toimenpiteiden rinnalla tarvitaan entistä vaikuttavampia ratkaisuja asumisen, työpaikkojen, palveluiden ja saavutettavuuden kehittämiseksi. Myös investointien houkuttelussa tulokset jäivät tavoiteltua vaatimattomammiksi. Vuonna 2025 toteutettiin yritysalueiden markkinointia, yritysysteistyötä ja sijoittumismahdollisuuksien markkinointia, mutta merkittäviä uusia investointipäätöksiä ei syntynyt.

Lautakunta tunnistaa lisäksi tarkastuslautakunnan huolen tonttimyynnin pysähtymisestä. Omakotitonttien myynnin vähäisyys sekä investointien hitaus osoittavat, että tonttimarkkinoinnin sisältöä, kohdentamista ja toimintamalleja on tarpeen arvioida yhdessä kaupunkikehityksen toimialan kanssa. Samalla on kehitettävä kaupungin sisäisiä prosesseja ja vahvistettava elinvoiman, maankäytön, kaavoituksen ja yrityspalveluiden välistä yhteistyötä, jotta yritysten sijoittuminen sekä uusien asukkaiden houkuttelu Karkkilaan olisi nykyistä sujuvampaa.

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Työllisyystilanne kehittyi Karkkilassa hieman edellisvuotta parempaan suuntaan, mutta pitkäaikaistyöttömyyden kasvu on edelleen vakava huolenaihe. Kaupungin talouden näkökulmasta työllisyyden hoitoon ja yritysten sijoittumisedellytyksiin on panostettava edelleen erityisen huolellisesti.

Lautakunta pitää tärkeänä, että kulttuurin, vapaa-ajan ja hyvinvoinnin edistämisen vaikutukset myös raportoidaan johdonmukaisesti. Raportoinnin laatu vaikuttaa siihen, kuinka hyvin kaupunki kykenee osoittamaan tekemänsä työn vaikutukset.

Joukkoliikenteen lisävuorot, retkeilyreitistöjen kehittäminen sekä kaupungin tapahtuma- ja matkailusisältöjen vahvistaminen ovat lautakunnan näkökulmasta oikeansuuntaisia toimia.

Elinvoimalautakunnan vastaus:

Elinvoimalautakunta toteaa, että työllisyystilanne kehittyi vuonna 2025 kokonaisuutena myönteiseen suuntaan työttömyysasteen laskiessa edellisvuoteen verrattuna. Samanaikaisesti pitkäaikaistyöttömyyden kasvu muodostui merkittäväksi haasteeksi niin työllisyyden hoidolle kuin kuntataloudellekin. Pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseen pyrittiin muun muassa vahvistamalla yhteistyötä Lohja–Karkkila-työllisyysalueen kanssa, kehittämällä uusia valmennuspalveluja sekä pilotoimalla yrityksille suunnattua rekrytointitukea. Lautakunta tunnistaa kuitenkin tarpeen jatkaa ja tehostaa erityisesti pitkäaikaistyöttömyyteen kohdistuvia toimenpiteitä.

Elinvoimalautakunta yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen siitä, että työllisyydenhoidon ja yritysten sijoittumisedellytysten kehittäminen on kaupungin talouden näkökulmasta keskeistä. Työllisyydenhoidon kustannuksiin vaikuttavat merkittävästi valtakunnallinen työmarkkinatilanne ja lainsäädäntö, mutta paikallisilla toimenpiteillä voidaan tukea työllistymistä, yritysten kasvua ja työvoiman saatavuutta.

Lautakunta pitää perusteltuna myös havaintoa raportoinnin kehittämistarpeesta. Vuonna 2025 kulttuuri-, matkailu-, hyvinvointi- ja osallisuustyöstä raportointiin aiempaa laajemmin, mutta toiminnan vaikuttavuuden osoittamista tulee edelleen kehittää. Tulevina vuosina tavoitteena on vahvistaa mittareita ja raportointikäytäntöjä siten, että toimenpiteiden vaikutukset kuntalaisten hyvinvointiin, osallisuuteen, kaupungin vetovoimaan ja elinvoimaan ovat nykyistä paremmin arvioitavissa.

Elinvoimalautakunta toteaa lisäksi, että joukkoliikenteen kehittäminen, lähivirkistys- ja retkeilyreitistöjen rakentaminen sekä tapahtuma- ja matkailusisältöjen vahvistaminen ovat olleet kaupungin strategian mukaisia toimenpiteitä, joilla on pyritty parantamaan kaupungin saavutettavuutta, vetovoimaa ja asukkaiden hyvinvointia. Lautakunta pitää tärkeänä näiden toimenpiteiden jatkamista käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että TEAviisarin ja hyvinvointitiedon julkaiseminen on vakiintumassa osaksi tilinpäätöstä. Vertailutietoja ja kehityssuunnan analyysiä tulee kuitenkin esittää nykyistä näkyvämmiin.

Vaikuttajatoimielimet ovat toimineet aktiivisesti, mutta lautakunta huomauttaa, että osallisuuden tulee näkyä enemmän myös ennen varsinaista päätöksentekoa. Kaupunkilaisten, nuorisovaltuuston, vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston näkemyksiä tulee hyödyntää valmistelussa nykyistä systemaattisemmin.

Nuorisovaltuuston, vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston toiminta on ollut aktiivista. Tarkastuslautakunta kannustaa kehittämään edelleen vaikuttajatoimielinten ja päättäjien välistä käytännön yhteistyötä.

Lautakunta korostaa edelleen, että keskeiset hyvinvointia, osallisuutta ja henkilöstöä koskevat erillisraportit olisivat käytettävissä samassa aikataulussa tilinpäätöksen kanssa.

Elinvoimalautakunnan vastaus:

Elinvoimalautakunta pitää myönteisenä, että TEAviisarin ja muun hyvinvointitiedon hyödyntäminen osana raportointia on kehittynyt. Lautakunta yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen siitä, että hyvinvointi-, osallisuus- ja vaikuttavuustietojen raportointia sekä kehityssuuntien analysointia voidaan edelleen selkeyttää ja vahvistaa.

Elinvoimalautakunta pitää tärkeänä kuntalaisten ja vaikuttamistoimielinten näkemyksien nykyistä systemaattisempaa hyödyntämistä valmistelutyössä. Kyse on koko kaupunkiorganisaatiota koskevasta kehittämiskohteesta.

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Tarkastuslautakunta toteaa, että toimivat liikenneyhteydet ovat keskeinen osa kaupungin elinvoimaa.

Lautakunta korostaa, että kaupunkistrategian toteutumista on arvioitava sekä taloudellisista että toiminnallisista näkökulmista. Tavoitteiden saavuttamista kuvaavien mittareiden tulee olla mahdollisimman selkeitä ja vertailukelpoisia vuodesta toiseen.

Elinvoimalautakunnan vastaus:

Elinvoimalautakunta yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen toimivien liikenneyhteyksien merkityksestä kaupungin elinvoimalle. Vuonna 2025 joukkoliikenteen palvelutasoa kehitettiin muun muassa järjestämistavan liikenteen sekä työmatkaliikenteen lisävuorojen avulla. Lisäksi palveluliikenne Höökikyttä ja muita saavutettavuutta parantavia ratkaisuja kehitettiin edelleen.

6.5 Elinvoimalautakunnan toimialan tavoitteet

Tarkastuslautakunnan kannanotto:

Tarkastuslautakunta toteaa, että elinvoimalautakunnan toimialan taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet olennaisilta osin suunnitellusti.

Työllisyydenhoidon toimintaedellytysten kehittäminen ja kytkeminen muuhun elinkeinotoimintaan on välttämätöntä. Myös tonttimyynnin/markkinoinnin rajapinnan toiminta kaupunkikehityksen kanssa selkeytettävä.

Elinvoimalautakunnan vastaus:

Elinvoimalautakunta toteaa, että toimialan taloudelliset tavoitteet toteutuivat vuonna 2025 pääosin suunnitellusti. Samalla lautakunta yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen siitä, että työllisyydenhoidon ja elinkeinopalveluiden välistä yhteistyötä sekä yhteisiä toimintamalleja on tarpeen edelleen vahvistaa. Vuonna 2025 tätä tavoitetta edistettiin muun muassa yritys yhteistyön kehittämisellä, rekrytointituen käyttöönotolla, rekrytointitapahtumilla sekä tiivistyneellä yhteistyöllä Lohja-Karkkila-työllisyysalueen kanssa.

Elinvoimalautakunta pitää perusteltuna myös tarvetta selkeyttää tonttimarkkinointiin ja yritysten sijoittumiseen liittyvää työnjakoa sekä yhteistyötä kaupunkikehityksen toimialan kanssa. Kaupungin vetovoiman, yritysten sijoittumisedellytysten ja tonttimyynnin edistäminen edellyttävät toimivaa yhteistyötä sekä selkeitä vastuita toimialojen välillä.